

ADVIES

Advies van het College voor geschillen medezeggenschap Defensie aan de Commandant der Landstrijdkrachten

naar aanleiding van een verzoek om advies inzake een tussen:

de Medezeggenschapscommissie van de Afdeling Techniek van het Materieellogistiek Commando Land (hierna: de MC)

en

de Commandant van de Afdeling Techniek van het Materieellogistiek Commando Land (hierna: het HDE)

gerezen geschil over de adviesbevoegdheid van de MC met betrekking tot de (voorgenomen) maatregel van het HDE om voor personeel dat van de regeling-PAS Defensie gebruik maakt de maximale arbeidsduur per dag te beperken tot acht uur; geschil over de toepassing van artikel 29, eerste lid, onder a en/of b, BMD.

Aard en inhoud van het geschil

In verband met de deelname aan de Partiele Arbeidsparticipatie regeling Defensie (hierna: de PAS-regeling Defensie) worden de individuele werkroosters van de deelnemers bij de Afdeling Techniek van het Materieellogistiek Commando Land (hierna: Tech MatlogCo) door het bevoegd gezag opnieuw vastgesteld. Hierbij wordt door het HDE een aantal uitgangspunten gehanteerd, waaronder het stellen van de voorwaarde dat per werkdag niet langer dan acht uur per mag worden gewerkt. Het HDE en de MC verschillen van mening over de rol die de MC op grond van het BMD toekomt in verband met (het beleid voor) het vaststellen van de roosters van PAS'ers.

De uitgangspunten zoals opgenomen in de Vaste Order MatlogCo, AO 3.02 PAS-regeling (hierna: de VO AO 3.02) zijn de volgende:

1. Bij de aanvraag PAS-regeling Defensie wordt een één- of tweewekelijks rooster ingevuld waarbij niet meer dan acht uur per dag wordt gewerkt.
2. Indien de werknemer voor de roostervorm met PAS-dagen kiest en ook aanspraak wil blijven maken op ADV, dan dient hiervoor compensatie binnen het tweewekelijks rooster te worden gevonden.
3. Voor leidinggevende werknemers geldt daarbij extra dat zij een roostervoorstel indienen waarbij de leidinggevende minimaal vier dagen, of delen daarvan, per week aanwezig is.

Verloop van de procedure

Sinds oktober 2016 heeft het HDE te maken met een veelvoud aan aanvragen van het personeel om toepassing van de PAS-regeling Defensie. Bij het inwilligen van PAS-verzoeken houdt het HDE rekening met bepaalde criteria om tot een geschikt individueel werkrooster te komen. Deze criteria zijn opgenomen in de VO AO.3.02, versie d.d. 4 mei 2017, die per e-mail van die datum door het HDE aan de MC ter advisering is voorgelegd. De MC heeft per mailbericht d.d. 29 mei 2017 aan het HDE kenbaar gemaakt dat zij met de punten één en twee niet kan instemmen. Punt drie ontmoet geen bezwaar.

Partijen hebben vervolgens een discussie gevoerd over de punten die hen verdeeld houdt, waarbij het HDE bij de MC heeft aangedrongen op heroverweging van haar standpunt. In haar brief d.d. 19 oktober 2017 deelt de MC het HDE definitief mee dat zij niet kan instemmen met de voorgelegde VO AO 3.02.

Uit het verslag van de overlegvergadering van 25 april 2018 blijkt dat het HDE zijn adviesaanvraag intrekt.

Omdat de MC vervolgens signaleert dat het beleid zoals opgenomen in het ingetrokken concept VO AO 3.02 door leidinggevendenden toch wordt toegepast, wordt de kwestie weer in het overleg aan de orde gesteld.

In de overlegvergaderingen van 19 februari 2018 (dit moet zijn: de overlegvergadering van 26 februari 2018) en 6 december 2018 bespreken partijen uitvoerig hun standpunten, zonder dat zij nader tot elkaar komen.

Zij stellen tot slot vast dat sprake is van een geschil dat ter beoordeling zal/kan worden voorgelegd aan de geschillencommissie.

Bij gezamenlijk verzoek d.d. 6 juni 2019 vragen partijen het College om advies over het tussen hen gerezen geschil. Dat geschil is in deze brief als volgt omschreven:

Het geschil betreft de vraag of het HDE bevoegd is om, voor personeel dat van de regeling PAS gebruik maakt, de maximale arbeidsduur per dag te beperken tot acht uur zonder dat hierover overeenstemming bestaat met de MC.

Standpunt van partijen

Standpunt van de MC

De MC is van mening dat haar op grond van artikel 29, eerste lid onder a en/of b, BMD het adviesrecht toekomt ten aanzien van het vaststellen van de uitgangspunten die worden gehanteerd bij de beoordeling van PAS-verzoeken c.q. het vaststellen van gewijzigde individuele roosters in verband met de inwilliging van PAS-verzoeken.

Op grond van het BMD heeft de medezeggenschap adviesrecht bij roosters. De VO AO 3.02 is een regeling die betrekking heeft op de uitwerking van roosters, het betreft een algemene beleidsregel ten aanzien van roosters, dus een algemene personele maatregel.

Het HDE moet zijn voorgenomen maatregel (opnieuw) ter advisering, op grond van het BMD, voorleggen aan de MC. Over de maatregel moeten partijen overeenstemming bereiken, alvorens deze kan worden uitgevoerd.

De MC geeft verder aan dat zij niet instemt met de VO AO 3.02. De opgenomen beperking van de arbeidsduur per werkdag tot maximaal acht uren ingeval een medewerker gebruik maakt van de PAS-regeling Defensie leidt er toe dat:

- Ten onrechte onderscheid wordt gemaakt tussen medewerkers die PAS-sen en medewerkers die dat niet doen. Eerstgenoemden mogen dan maximaal acht uur per dag werken, de laatste groep mag volgens het standaard dagdiestrooster maximaal negen uur per dag werken.
- De opbouw van ADV door medewerkers die PAS-sen gebeurt doordat zij moeten werken op een moment dat zij volgens hun individuele PAS-regeling vrij zijn. Het gaat om werken terwijl men verlof heeft, vanwege het opbouwen van compensatie-uren. Dit is in strijd met artikel 30c, zesde lid, Bard.
- Moet worden vastgesteld dat de uitvoering van het beleid in strijd is met artikel 2 leden 2 en 4 van de Wet flexibel werken. Deze wet geeft de medewerker de mogelijkheid om zelf zijn arbeidstijden (binnen de grenzen van het Bard en de ATW) vast te stellen voor zover zich van de zijde van de werkgever daartegen geen zwaarwegende belangen verzetten. Van zwaarwegende belangen is tot op heden niet gebleken.

De MC begrijpt het standpunt van het HDE dat alleen medezeggenschap aan de orde is, indien roosters worden vastgesteld met een dagelijkse arbeidstijd van negen uur of meer, niet.

Standpunt van het HDE

Het HDE is van mening dat hij bevoegd is om nieuwe werkroosters waarin de PAS-regeling van medewerkers is verwerkt vast te stellen.

De geldende werk- en rusttijden voor de afdeling Techniek zijn conform artikel 30b, eerste lid, Bard, in overeenstemming met de MC vastgesteld. De individuele werktijden/roosters van medewerkers zijn in lijn hiermee.

De MC heeft geen bemoeienis met het vaststellen van individuele werkroosters.

Binnen de afdeling Techniek is een standaard dagdienstrooster in overeenstemming met de MC vastgesteld, de werkzaamheden worden verricht op maandag tot en met vrijdag binnen de tijdspanne van 06:30 tot 17:30 uur. Volgens de regelgeving kan de maximale arbeidsduur per dag 9 uren, 45 uren per week en gemiddeld 40 uren per week in een periode van 13 weken bedragen. Indien een rooster binnen deze kaders is gelegen is geen overleg tussen het HDE en de MC, gericht op het bereiken van overeenstemming, nodig.

Verzoeken om aanpassing van de arbeidsduur en/of aanpassing van de werktijd (spreiding van de werktijd van de uren over de week of het anderszins overeengekomen tijdvak) worden door het HDE getoetst op basis van artikel 2, leden 4, en 8, Wet Flexibel werken. Een verzoek wordt ingewilligd, tenzij zwaarwegende dienstbelangen (zoals ernstige verstoringen in de bedrijfsvoering, veiligheid of ernstige rooster-technische problemen) zich daartegen verzetten. Ook ten aanzien van deze verzoeken heeft de MC geen bemoeienis.

Voor de beoordeling van aanvragen van medewerkers die gebruik willen maken van de PAS-regeling Defensie heeft het HDE een aantal uitgangspunten vastgesteld, zie VO AO 3.02., namelijk:

- vermindering van de dagelijkse arbeidsduur met een maximum van acht uren per dag;
- de opbouw van ADV is toegestaan zolang daarmee de dagelijkse arbeidsduur van acht uren niet wordt overschreden. De opbouw van ADV kan in een twee- of vierweeks rooster worden opgenomen.

Aan deze uitgangspunten liggen de volgende overwegingen ten grondslag.

- Het nieuwe werkrooster mag niet onnodig nadelig zijn voor de bedrijfsvoering. Het dienstbelang mag zich er niet tegen verzetten.
- Bij het nieuwe werkrooster moet sprake zijn van verkorting van de arbeidsduur en geen verhoging van het aantal werkuren per dag. De PAS-regeling Defensie en de daarop gebaseerde ingetrokken concept VO AO 3.02 is een beleid om medewerkers duurzaam inzetbaar te houden (bescherming van de oudere medewerker).

Behandeling ter zitting

Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten nader toe te lichten op de zitting van 23 augustus 2019. Van deze behandeling ter zitting is een verslag gemaakt, dat hier als ingelast dient te worden beschouwd.

Overwegingen van het College

Op grond van artikel 29 eerste lid, onder a respectievelijk b, BMD heeft de MC een adviesbevoegdheid ten aanzien van (voorgenomen) maatregelen betreffende de wijze waarop de arbeids- en dienstvoorwaarden bij de diensteenheid worden toegepast respectievelijk de wijze waarop het algemeen personeelsbeleid bij de diensteenheid wordt uitgevoerd.

Uit de door partijen overgelegde informatie blijkt dat het HDE richtlijnen geeft aan de direct leidinggevendenden van de medewerkers in verband met de toepassing van de PAS-regeling Defensie. PAS-verzoeken worden ingewilligd mits is voldaan aan de in de richtlijn gestelde voorwaarden, zoals opgenomen in de VO AO 3.02, waarvan de belangrijkste luidt dat de PAS'er voortaan maximaal acht uren per werkdag werkt. Het individuele rooster van de PAS'er moet aan deze voorwaarde voldoen. Met name deze acht-uren-grens houdt partijen verdeeld.

Het vaststellen van criteria/uitgangspunten waaraan wordt getoetst bij het nemen van beslissingen over PAS-verzoeken is een onderwerp dat valt onder de werkingssfeer van artikel 29, eerste lid onder a en/of b, BMD, omdat het hier gaat om het vaststellen van personeelsbeleid ter uitvoering van de PAS-regeling Defensie. Het betreft ook een maatregel betreffende de wijze waarop de arbeidsvoorwaarden bij de eenheid worden toegepast. Immers, met in achtneming van de regelgeving – artikel 5:7 ATW en artikel 30b Bard – geldt binnen de Eenheid een maximaal negenurige werkdag. Deze uren worden ingevuld binnen de bedrijfstijd van de Eenheid (iedere werkdag van 06:30 uur tot 17:30 uur). Deze bedrijfstijd is in overleg met de MC vastgesteld.

Het HDE wil nu voor een groep van medewerkers, namelijk zij die PAS-sen, afwijken van de vastgestelde norm als opgenomen in de regelgeving. Het voeren van beleid op het terrein van arbeids- en rusttijden is een onderwerp dat thuis hoort op de overlegtafel met de medezeggenschap, zie artikel 8 van Beleidsregel werk- en rusttijden Defensie.

Voor een nader gedefinieerde groep van medewerkers kiest het HDE ervoor een wijziging aan te brengen in het geldende kader van werk- en rusttijden. Het is een invulling van de geldende norm. Het HDE moet over deze wijziging op grond van het BMD het overleg met de MC, gericht op het bereiken van overeenstemming, voeren, aangezien de MC adviesrecht heeft.

Uiteraard heeft de MC geen bemoeienis met de beoordeling van de individuele PAS-verzoeken en individuele werkroosters dan wel de individuele beslissingen die worden genomen op basis van de Wet Flexibel Werken. Het HDE is bevoegd om hierover de oordelen zonder dat de MC ter zake een rol toekomt. Maar de criteria of uitgangspunten die aan deze individuele beslissingen ten grondslag liggen zijn wel een aangelegenheid voor de MC.

- ⇒ Het College stelt vast dat de richtlijnen ter uitvoering van de PAS-regeling Defensie, zoals opgenomen in de VO AO 3.02, adviesplichtig zijn op grond van het BMD.

Vastgesteld hebbende dat sprake is van een adviesrecht voor de medezeggenschap, dienen partijen het overleg aan te vangen, gericht op het bereiken van overeenstemming. Het College merkt hierover op dat het nu aan partijen is om elkaar op basis van goede argumenten te overtuigen.

- ⇒ Partijen dienen het overleg ex artikel 29, derde lid e.v. BMD aan te vangen.

Om partijen toch enig houvast te geven bij het voeren van het overleg overweegt het College het volgende.

Het College kan zich voorstellen dat organisatiebelang met zich meebrengt dat een grens moet worden gesteld aan de maximale werktijd en maximale arbeid per dag.

Het College is echter voorshands niet overtuigd van de redelijkheid van het opleggen van een acht-uren-grens in verband met de (maximale) arbeidsduur per werkdag voor PAS'ers die in de werkplaats te Leusden e.o. werkzaam zijn.

Het College ziet in de geldende relevante regelgeving voorts geen bepalingen die deze grens rechtvaardigen.

Het is evenwel denkbaar dat een werkdag van maximaal acht uren arbeid te rechtvaardigen valt, afhankelijk van de functie die iemand bekleedt en de plaats die deze medewerker in de organisatie inneemt. Maar deze rechtvaardiging vloeit dan niet voort uit de omstandigheid dat deze medewerker een PAS-verzoek heeft ingediend.

Het is aan het HDE om zijn beleid met goede argumenten te motiveren, zodat de MC de overtuiging krijgt dat zij met het voorstel kan instemmen omdat het op basis van de vigerende wet- en regelgeving een redelijk voorstel betreft.

⇒ Het HDE moet zijn beleid met goede argumenten onderbouwen.

Advies

Het College adviseert de Commandant der Landstrijdkrachten te beslissen dat het HDE de criteria zoals opgenomen in het ingetrokken concept VO AO 3.02 alsnog ter advisering aan de MC voorlegt en dat partijen het overleg op basis van vigerende wet- en regelgeving, gericht op het bereiken van overeenstemming, voeren.